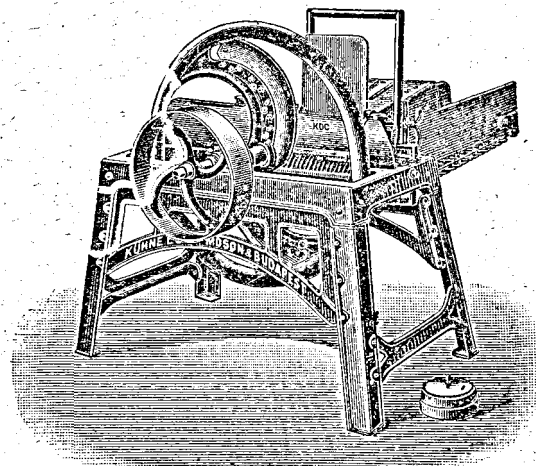

Idénygépek: Szecskavágók, répavágók, hengeres és tárcsás darálók, tengerimorzsolók ^{kézi- és erőhajtásra,} olajpogácsatorók, gyökmosógépek, takarmányfüllesztők stb. ::

„RÜHNE” mezőgazdasági gépgyár r.-t. **MOSON.**

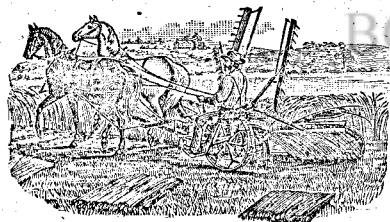
Főraktár:

Budapest, VI., Vilmos-császár-ut 59.

Fiókraktárak: **Debrecen, Kaposvár, Szabadka, Temesvár.**

Teljes

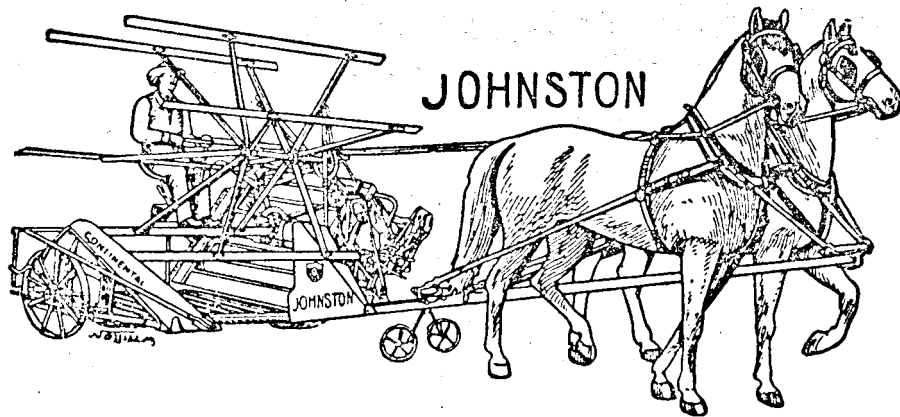
Takarmánykészítő berendezések és tejgazdasági felszerelések.

BCU Cluj Central University Library Cluj

„Johnston”

eredeti amerikai aratógépek úgy szerkezet, mint jó anyag tekintetében a legtökéletesebbek.

3152

Az előrelátható nagy munkáshiány következtében ajánljuk **„JOHNSTON”** gyártmányu amerikai aratógépeink sürgős beszerzését, annál is inkább, mert a további behozatal Amerikából a jövő aratáshoz alig lesz lehetséges. — Felvilágosítással készséggel szolgál:

Bächer Rudolf — Melichar Ferencz

Magyarországi képviselő:

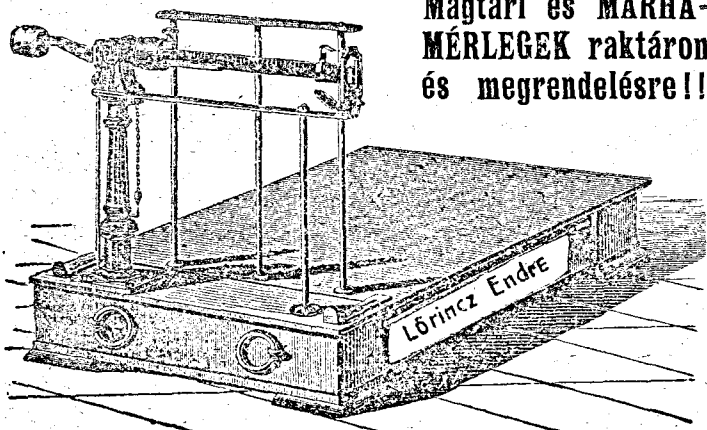
Szücs Zsigmond Budapest, VI., Teréz-körut 26. szám.

PETREUS L. UTÓDA LŐRINCZ

KOLOZSVÁR,
HOSSZU-UTCA 26. SZ.

KITÜNTETETT OKLEVELES MÉRLEGKÉSZÍTŐ, ÉPÜLET- ÉS MŰ-
LAKATOS, VAS- ÉS RÉZBUTORGYÁRTÓ.

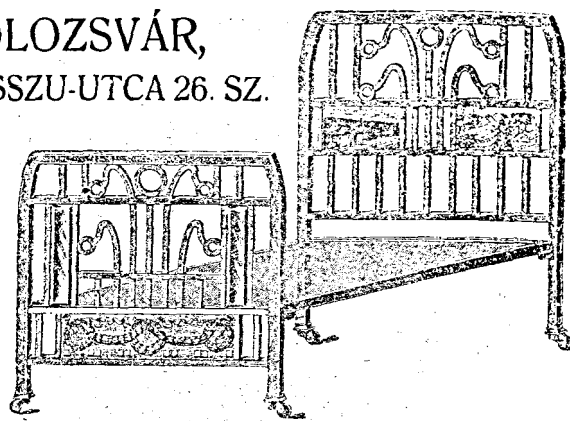
3111

**Magtári és MARHA-
MÉRLEGEK raktáron
és megrendelésre!!**

ELVÁLLAL:

Vas és fémből előállítható szak-
májába vágó minden munkát. Kór-
házak, szállodák, gazdaságok, is-
tállóak, tehenészetek stb. fa, vagy
fémbutorral való berendezését.
Folyósó, lépcső és sirrácok készi-
tését. Gazdasági és kerti kerítéseket
Kerti butorokat és sátrakat. Réz-
és vaságyakat és butorokat, stb.

Költségvetéseket és rajzokat kívánatra díjtalanul
Pontos időre szállítás! Szolid és versenyképes árak!
Szakszerű tökéletes munka!

MAGTÁRI ÉS MARHAMÉRLEGEI MINDEN MÁSNÁL JOBBAK ÉS OLCSÓBBAK

Szuperfoszfátot

és minden egyéb mü-
trágyaféléket ajánl a

3011.

Mütrágyát Értékesítő Szövetkezet

Budapest, V. kerület,
Fürdő-utca 8-ik szám.

Zsákot, Zsineget,

ponyvát, szőlőkötöző fonalat vá-
sároljon a

32 év óta legmegbízhatóbbnak elism
PISCHER-féle zsák- és ponyvagárba
V., Nádor-utca 31-33. szám.

**Kévekötelek, PONYVAKÖLCSÖNZO-
intézet** Kérjen ajánlatot

KOLOZSVARI

TAKARÉKPÉNZTAR és HITELBANK Részvénytársaság
Kolozsvár, Mátyás király-tér 7. szám.

3006

Alapjai: 3 millió 347,000 korona.

Elfogad: takarékbetéteket legelőnyösebb kamatoztatás mellett

és azokat a moratórium korlátozó határozmányaitól eltekintve

bármikor azonnal visszafizeti,

miáltal módot óhajt nyújtani a közönségnek, hogy pénzfel-
leslegeit a háboru tartama alatt is biztos helyen elhelyezhesse.

Uj intézeti székházában külön e célra épített pánccéltérmben

tűz- és betörésmentes rekeszeket

és értékeket tartalmazó ládák részére

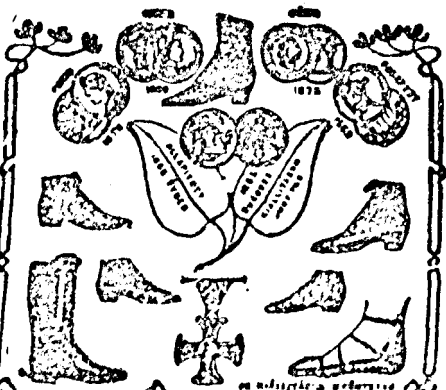
tresort tart a közönség rendelkezésére.

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁR, SZENTEGYHÁZ-UTCZA 3. SZ.

Fölvhivja a n. é. közönség figyelmét előnyösen ismert, elsőrangu mühe-
lyében a legjobb anyagból, legujabb divatszerint készült közkedveltségű
férfi és női cipőraktárára

3008

Megrendelés után készít ame-
rikai és francia, vagy bármily
tetszés szerinti faconu cipőket,
a legkényesebb igényeknek is
megfelelő kivitelben. — Vidéki
megrendelések pontosan és
gyors kivitelben mérték után,
de legbiztosabban egy használt,
a lábra találó cipő beküldésé-
vel eszközöltetnek. — Kiváló
fiztelettel: Matutsek József.

ELADÓ

teljesen üzemképes állapotban levő

mezőgazdasági gépek.

3155

Részletezés:

Máy. 8 lóerejü locomobil, cséplő szekrény, vas- kazalozó, Stibor rendszerü körfűrész, tűz- fecskendő	6000 kor.
1 drb. Record lóhere cséplő	1200 "
1 drb. Hofherr és Sch. féle hereszórókészülékkel 21 soros Viktoria vetőgép	320 "
1 drb. Hofherr és Sch. féle hereszórókészülékkel 19 soros Viktoria vetőgép	290 "
1 drb. Hofherr és Sch. féle hereszórókészülékkel 17 soros Viktoria vetőgép	260 "
16 drb. Keltőseke, Howarth-féle à 30—	480 "
2 drb. Vasborona, háromtagu à 50—	100 "
1 drb. Aratógép, kéveköttős, M ^c Cormick-féle	500 "
3 drb. Szénagyűjtő lógereblye à 70—	210 "
1 drb. Répavágó Hofherr és Sch. féle „TCE“ à 60—	60 "
1 drb. Szelelőrosta	40 "
4 drb. Egytagu fahenger à 15—	45 "
1 drb. Félfedelü sárga kocsi	300 "
1 drb. Nyitott barna kocsi	200 "
1 drb. Lószán	80 "
1 drb. Gyapjufestülő	600 "
1 drb. Szecskavágó burokkal	100 "
14 drb. Faborona à 10—	140 "

Érdeklődőknek közelebbi felvilágosítást ad az
ERDÉLYI GAZDA TÁRSASÁG
Kolozsvárt, Attila-u. 10. levélileg vagy telefonon (158. sz.)

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/2 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10 SZÁM.
◇ A LAP TELEFON SZÁMA: 158. ◇

TARTALOM:

Szemle	21
Önálló eredeti cikkek:	
A késő őszi és korai tavaszi vetés. <i>Gáspár József</i>	22
Kerti terményeink háziipari értékesítése érdekében. <i>Dr. Györy István. (K—t.)</i>	22
Gazdasági gépek a tavaszi munkához	23
Kormányintézkedések	24
Vegyes közlemények	24
Hirdetések.	

SZEMLE.

A háboru és a magkereskedelem. — Cukorrépa és gabona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület földművelési és növénytermesztési szakosztálya újból alakulván, elnökké gr. Desseffy Aurélt, társelnökké gróf Desseffy Emilt és Kerpely Kálmánt választotta meg. Mjuzán Szilassy Zoltán titkár jelentést tett a múlt évben végrehajtott műtrágyázási kísérletekről és vázolta a folyó évi kísérletek programját, dr. Dégen Árpád egyetemi m. tanár, a m. kir. magvizsgáló állomás igazgatója tartott élénk figyelemmel kísért előadást a »Háboru és a magkereskedelem« címmel.

Az előadó rámutatott arra, hogy mily nagy mértékben befolyásolná ez idei termésünk gazdasági helyzetünket, mily mértékben járulna hozzá egy jó termés ahhoz, hogy azt a nagy számlát, melyet a háboru befejezte után ki kell egyenlitenünk, könnyebben fizethessük s mily mértékben tudnánk egy jó termés esetén talán még olyan tőkét is szerezni, amely okvetlenül szükséges ahhoz, hogy gazdasági életünk fellendüljön. A háboru lezajlása után, mint ezt már Wekerle megállapította, az egész világpiacra kiterjedő igen nagy tőkésükséglet fog mutatkozni, úgy, hogy el kell készülnünk arra, hogy saját erőnkől kell előteremtenünk mindazt, ami a háboru okozta kár helyreállítására s gazdasági életünk fellendítésére szükséges. Az ős-terményeknek előreláthatóan magas ára mellett országunk ebben a tekintetben aránylag előnyös helyzetben van, de minden a mezőgazdasággal kapcsolatban levő tényezőnek össze kell fogni, hogy az idej

termés sikerét biztosítsa. A sikernek egyik fontos követelménye, a szükséges vetőmag megszerzése. Az előadó felsorolja mindazokat a fontosabb gazdasági magvakat, amelyekből hiány mutatkozik, részletesen rámutat arra, hogy a hiányt mely magvakkal lehetne célszerűen pótolni, különösen kiemelve a pillangós növények vetésének ezidén való nagy jelentőségét, a midőn országunkban nitrogéntartalmu trágyákban nagy hiány mutatkozik s a növényeknek ezt a legfontosabb tápláló anyagát másképpen nem leszünk képesek a talajba vinni, mint zöldtrágyával, illetőleg pillangósvirágú növények (heréfélek, bükköny stb.) vetésével. Mivel mult évi heremagtermésünk, demég bükkönymagtermésünk sem fedezi országunk vetőmagszükségletét, előadó jelzi, hogy ezidén sok olasz heremag fog forgalomba kerülni s hogy a bükkönymagot kellő elővigyázattal pótolni lehet a malmokból kikerülő ugynevezett malombükkönymaggal. Mivel minden évben, amelyben egyik, vagy másik vetőmagból hiány mutatkozik, rendszeren előkerülnek a surrogátumok, a hamisító anyagok, régi raktármaradékok, silány provenienciák, felhívja a gazdaközönség figyelmét, hogy ezidén fokozottabb mértékben lesz szüksége a magvizsgáló állomások igénybevételére, különösen az ezidén nagyon drága lóheremag származásának megállapításánál, mert bár az olasz heremag tapasztalataink szerint szükség esetén pótolhatja a hazai magot, mégis már az árkülönbség miatt is fontos a gazdának tudnia, hogy milyen származásu magot kap. Ugyanez áll a malombükkönyre nézve is, melyet nagyon nehéz az értékesebb vetési bükkönnytől megkülönböztetni.

Gróf Desseffy Aurél elnök a szakosztály köszönetét tolmácsolván az előadónak, aggodalmának ad kifejezést abban az irányban, hogy ezekben a nehéz viszonyokban közre tud-e munkálni a teljesen megbénított szállítás, mert ettől és a munkaerőtől függ a földnek a kihasználhatósága. Koppély Géza felszólalása után Serbán Iván a szállítási nehézségekkel kapcsolatba felhíandóknak tartja a

gazdákat, hogy vetőmag szükségleteiket lehetőleg korán rendeljék meg, majd sürgeti a heremag kiviteli tilalomnak a kellő módosítását és az arankairtási rendelkezések pontos végrehajtásának a szigorú ellenőrzését. A szakosztály végül elhatározta, hogy feliratban kéreσει fel a földművelésügyi miniszter, hogy a magvizsgáló állomás, az ampelologiai intézet, az állatleltani intézet, a takarmányozási állomás, a kémiai intézet a mostani viszonyok által megkövetelt fokozottabb mértékben állíttassanak a gazdaközönség támogatására és segítésére.

Az áldott és immár ujabbban magyar vérrel ismét megszentelt magyar föld két terméke került szembe egymással azon az országos értekezleten, melyet az Országos Magyar Gazdasági Egyesület kezdeményezésére a napokban tartottak meg a székesfővárosban. A gabona és a cukorrépa állottak szemben, két terméke a magyar gazdának, amely békés idők folyamatain egyformán segítik boldogulásában a magyar gazdát. Ma pedig, mikor a gazdasági esélyek nemcsak az időjárástól függenek, hanem egy világháboru bizonytalan tartama, kétségtelennek tartott, de mégis nagy gondot adó eshetősége lebeg felettünk, a magyar gazda úgy van ezzel a két szívéhez nőtt termékével, mint a magyar klasszikustól megénekelte Pókayné az ő fiaival.

Melyiket szeresse, melyiket védje? A cukorrépa bele van illesztve a magyar mezőgazdasági kulturába, benne van a termelő gazda számadásában, benne van annak a termékének állami hozadéka az állami költségvetésben, a feldolgozás bele van helyezve az ország ipari szervezetebe, a gazda és gyáros együttes munkájának eredménye pedig benne foglaltatik az ország közvagyonosodásában, mint igen jelentékeny tényező.

A tanácskozáson, melyen igazán képviselve volt az ország minden része, gazdasági tagozata a mérleg nyelve a gabona felé dönt. Nagy része van ebben Rubinek Gyulának, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatójának, aki

Mezőgazdák ZUHATAG KUTJA.

Serleges rendszer cső és
gummi nélkül.

Minden eddigi
rendszert fölülmul

Minthogy az amerikai gépek behozatala a háborus viszonyok folytán teljesen bizonytalan, szerezze be mindenki szükségletét a még raktáron levő készletből. Rendelje meg tehát már most az

Adriance fűkaszalókat és aratógépeket,
valamint

Deere-féle tárcsásboronákat és tengeriültetőket.

Magyarországi vezérképviselőt:

Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezete, Budapest, V., Alkotmány-utca 29. szám.

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható: Divatos férfi ingek, alsónadrágok, gallérok, kézelők és finom angol és francia zsebkendők. Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, hálóingek és kabátok. Fiu- és leánykaféhrnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf utódai

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagyraktára
KOLOZSVÁRT, Deák Ferenc-utca 3. szám.
 Telefonszám 567.

Mátrác, paplan, pokróc, valamint minoenféle ágyluzat szakszerűen készítve, olcsó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon ebédlő és futószőnyeg gyapju és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktára.

egy rövidre vont előadói beszédben úgy állította fel ezt a nehéz és annyi érdeket érintő kérdést, hogy megszülethetett a gazdák akaratának a teljes kifejezése abban, hogy igenis a cukorrépa termelést meg kell szorítani, mert a megszorítás nemzeti érdek. Ez pedig ma a legfőbb érdek.

A gazdák egyértelmű megállapodása szerint a cukorrépa termesztés korlátoztatni fog, még pedig nemzeti nagy érdekből.

Az a terület, amelyet csendes időkben elfoglalt a cukorrépa, adván biztos jövődelmet a gazdának, ma kell a gabonának. Jól jegyezzük meg: a gabonának. Annak a gazdasági terméknek, a minék a kellő mennyiségű kitermesztésétől függ ennek az országnak a megélhetése ezekben a bizonytalan időkben, a mikor igazán semmiről sem vagyunk biztosak, csak a magunknak arról a dolgáról, amit jól végeztünk ennek az országnak a javára.

Itt arról volt szó, hogy biztosítsuk kétséges körülmények között az országnak, a hadseregnek a táplálkozást a bizonytalan időkre. Ezt csakis a gabona biztosítja. Erre van első sorban szüksége a lakosságnak, a hadseregnek. Hát ezt adja meg a magyar gazda, mikor önként belemegy az ő jövődelmező, de inkább csak luxuscélokat szolgáló termékének a korlátozásába és gabonaföldet csinál répatérből, ami új szálakkal kapcsolja bele a hadi állapot áldozataiba, amelyeknek a viselésében a magyar gazdaságot semmi más gazdasági és társadalmi tagozat felül nem multa.

A késő őszi és a korai tavaszi vetés.

Hosszu időre kell visszatekintnünk, amíg a mostan folyónak méltó párjára tudunk rámutatni. Feljegyzésem szerint legközelebb az 1891—1892. gazdasági évben éltünk hasonló időszakot át, amikor az eke az évnek mindenik hónapjában, hosszabb-rövidebb ideig, barázdában volt tartható. A vetési munkálatok pedig úgy alakultak, hogy az őszi vetés megkezdődött — a takarmány rozs vetésével — augusztus hó 15-én és folyamatosan volt tartható december 31-ig, amikor megint a rozs vetésével befejezést nyert. A tavaszi vetés, tavaszi búzával, február hó

20-án állítottatott be s azután folyamatban volt minden hónapban, míg július hó végén a hajdinával befejezést nyert, hogy augusztus havában az őszi vetés beállításának adjon helyet.

Megtörtént az említett évben az is, hogy január és február havában vastag hótakarót kapott ugyan a határ, de mert a hótakaró alatt nem volt fagyos a föld, azért folytattuk a szántást, elhárítva a hótakaróban adott akadályt aképpen, hogy a szántás előtt — a hóket járattuk.

Az idén január hó 14-én a szántás fenakadás nélkül volt folytatható, melyet — már tekintettel arra, hogy január nem őszi hónap — nem őszi, hanem *ugar szántásnak* nevezhetünk. A január havi szántás lehetőségének megadásával felvetődött egyfelől az a kérdés: nem lehetne-e ezt a kedvező időjárást felhasználni arra, hogy őszi rozst vessünk, melyre előreláthatólag nagy szükségünk lesz s ennél fogva jól értékesítésre is lehet kilátásunk. A kedvező időjárás és a jól értékesítés reménye mellett előtérbe tolja az őszi rozs vetését a kedvezőtlen előjeleket mutató munkás-kérdés is. Az itthonmaradt kevés számú földnélküli mezei munkás, unszólást vár a részermiveléshez vállalkozásra, míg a kalászos érett termés maga magát learatja.

A január havi szántás lehetőségével felvetődött másfelől az a kérdés is, hogy nem tanácsos-e megkezdeni a tavaszi buza vetését? A felmerült és fel is vetett ezen kérdésről, melyben a végletek találkozását látjuk, időszerű érdemileg foglalkozni.

Előre bocsátom, hogy hosszú gyakorlatom alatt január havában sem őszi, sem tavaszi gabonát nem vetettem, tapasztalaton alapuló véleményt tehát ebben a tekintetben nem adhatok. December hó második felében azonban egy párszor — jól emlékszem éppen 31-én — vetettem őszi rozst, melyek mindenike közepes terméssel virított. A december 31-ike és a január 15-ike között olyan kevés az időbeli különbség, hogy joggal vonhatjuk ebből azt a következtetést, hogy a január havi őszi vetés sikerüléséhez is mindazok az eshetőségek megvannak, mint a decemberihez, tehát, ha az idő kedvező, vethetjük az őszi rozst január havában, mert hiszen úgy a decemberi, mint a január havi vetés csak a hó alatt, vagy a felmelegedett tavasszal fog kikelni.

A tavaszi búzának január havában vetésére vonatkozólag a körülmények már másként alakulnak: itt egyfelől nagyobb az időbeli különbség, másfelől pedig má-

sok az eshetőségek, a február havi tavaszi buza vetés után 10—10° C. hideg, nál nagyobbba nem számíthatunk, mit nemcsak a tavaszi buza, de az árpa és zab vetés is baj nélkül kibír. A január enyhe napjait annak végén vagy február hó elején 30° C. hideg is felválthatja, az már különösen ha vékony talál lenni a hótakaró, végzetessé válhatik a kelő földben levő tavaszi buza vetésre. Ennélfogva január havában az őszi rozs vetését megengedhetőnek tartom, a tavaszi buza vetését azonban nem lehet tanácsolni, annyival is inkább, minthogy jelenleg már a vetőmagban a rendes érték kétszeresét kockáztatjuk.

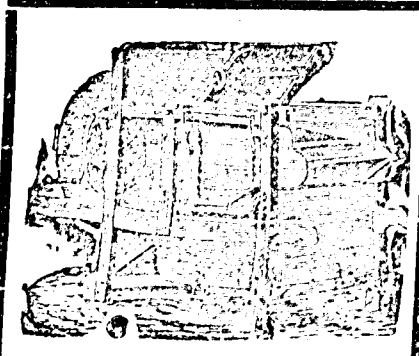
Föltéve azonban azt az eshetőséget is, hogy január közepén túl nem lesz nagy hideg, vagy ha lesz is, amint az rendszeren történni szokott, csak nagy havazások után, amikor a hótakaró mérsékeli a hideg pusztító hatását, akkor sem tudom tanácsolni február havában elvetését a tavaszi búzának, mivel a korai vetés mindig kapni szokott vagy a hideg, vagy a szárazság, vagy a túl nedvesség miatt egy olyan időszakot, amikor a vetésnek fejlődésében szünetet kell tartania. A kedvezőtlen időjárás hatása alatt beállani szokott szünetelése alatt pedig a vetésnek az igénytelenebb és edzettebb gyomok erőre kapnak a kultivált növény felett, úgy annyira, hogy azt csak egyszeri-kétszeri gyomlálással vagyunk képesek a rendes fejlődésben megtartani. A most alakult kedvező időt tehát használjuk fel szántásra, a vetéssel azonban várakozunk február hó végéig.

Gáspár József.

Kerti terményeink háziipari értékesítése érdekében.

A folyamatban levő világháború rendkívül sok olyanra megtanít bennünket, amit máskor vagy észre se veszünk, vagy legalább is figyelem nélkül haladunk el mellette. Megtanít bennünket egyebek közt a határozott és céltudatos gyors cselekvésre és a jövőndő munkásságnak alaposabb, gondosabb és célszerűbb előkészítésére.

Azt a nagy tanulságot is lesűrhetjük az eddigi eseményekből, hogy az a nemzet alapozza meg legjobban a maga részére a jövőndőt, amelyik minden cselekvést, minden gondolatot, sőt minden vágyat a közös nemzeti nagy cél szolgálataiba tud úgy állítani, hogy abban a nagy gépezetben, melyet a nemzet egésze alkot, úgy békében mint háborúban, minden

Ha ön meg akarja ismerni a legújabb
eredeti „KALMAR” rostát

szíveskedjék árjegyzéket kérni amellyel több oldalú anyagi és technikai előnyöket fog biztosítani gazdasága részére.

3004

KALMAR ZS. és TÁRSA gépgyára Hódmezővásárhely
 Vezérképviselő: A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége Budapest, V., Váci-körút 32

szög, minden csavar a maga helyén legyen és egyenként is, együttesen is, mindenkor zavar nélkül, teljes tökéletességgel végezze a munkát, mely rá vár. Az ember-csavar pedig — mondjuk így — a gép-csavar fölé az erkölcsi érzés nagy ereje még sokszorosan emeli és tökéletesebb munkára, nagyobb eredményekre képesíti.

Megtanultuk a háborúból azt is, hogy a nemzeti közös érzéstől áthatott és egyetlen gondolatfól vezetett hatalmas hadseregnek a legjobb támasza a gazdasági jólétben van, ami alatt azonban nem egyszerűen a teli pénzes zsákokat kell érteni, hanem azt, ami ezeket állandóan és minden körülmények között megőlni tudja; a fejlett és magas termelésre képes mezőgazdaságot és földmívelést és az ennek emlőiből táplálkozó, ennek termékeit értékesebb feldolgozó hatalmas és sokoldalú ipart.

Ilyen világmérvőkésben rettentő tömegek kellene és fognak mindenféle szükségletnek. Nem elegendők a rendes mennyiségek. A fegyverben álló milliókat felruházni, felszerelni, élelmezni, gyorsan ide-oda szállítani, értékesíteni kell; a fogatékot állandóan kiegészíteni, pótolni, sőt ha lehet gyarapítani minden szükségleti cikkben. Óriási erőprobléma, az életrevalóság igazi nagy próbája elé van állítva az egész ország, az egész társadalom. És a küzdelem annál sikeresebben halad, a jobb, a biztosabb jövő jutalma annál biztatóbban int, minél tökéletesebben teljesíti az egész nagy szervezet valamennyi része, valamennyi szerve a maga hivatását. Itt aztán nem lehet és nem szabad kicsinylenünk semmit sem, mert a kicsinynek látszó részek és dolgok egyenként kifogástalan működéséből adódik ki az egész nagy munka eredménye.

Az a szó, amit »kötelességérzet« alatt mind tudatosabban és nyomatékosabban emlegetünk, éppen ezt a fogalmat jelenti.

Tudjuk jól, hogy a bőséges és a változatos élelmezés mennyire támogatja a hadsereg működését, amiért a hadvezetőségnek az élelmmel való ellátás mindenkor egyik kiváló gondoskodását igényli.

A katonaságot a háboru rendkívül viszonyosságainak tartós elviselésére csak megfelelő élelmezés képesítheti, egészségének fentartását pedig az egyébként is tápláló és jó minőségű eledelnek kellő változtatásával lehet leginkább biztosítani.

A kenyér, hus, szárazfőzelék mellett nagy szerep jut természetesen a sokféle konzerveknek, melyekkel ha tartósan kielégíteni a táplálkozási igényeket nem is lehet, de mert a katonai hátizsákjában pár adag könnyen elfér beülők, szükség esetén ezek megbeesülhetetlen szolgálatokat tehetnek.

A katonai konzerveknek tulnyomó nagy része csak kellően berendezett gyárakban készíthető el a kellő minőségben és katonai felügyelet mellett. Van azonban elég olyan konzerv-féle, amit háziiparszerűleg lehet, sőt csakis így lehet a kellő tömegekben elkészíteni és készletben tartani. Ilyenek különösen az aszalványok; az aszalt és szárított gyümölcsök és főzelék-neműek, utóbbiakból elsősorban a zöldségleveshöz való keverékek és a zöldbab, a zöldborsó és a káposztafélék.

Ezekből a nagy katonai csapatok igen sokat használhatnak, mindenestre sokkal többet, mint amennyi rendelkezésre áll. Előnyére van a szárított vetemény-neműeknek és gyümölcsöknek aránylag könnyű súlyok mellett az olcsó és egyszerű csomagolás és szállíthatóság, továbbá, hogy már a megőlésre alkalmasan előkészítve vannak. Az ár nem elsődrendű kérdés ilyenkor, de annál fontosabb, hogy készlet legyen, hogy egyáltalában kapni lehessen. Kár azonban, hogy aszalványok rendszeres és tömeges készítésével foglalkozó hazai vállalkozásaink nincsenek. Még egyes gazdaságokban valamelyes szilvát és itt-ott kevés nyári vagy őszi hullott almát és körtét aszalnak, — azután semmit; mert az a csekélyke mennyiség, ami néhol egyik-másik jó gazdasszony éléskamráját díszíti, a nagyfogyasztás tekintetében szóba se jöhet.

Az idén a mutatkozó nagy szükséglet egyes élelmes és vállalkozó szellemű egyének vagy társaságok figyelmét ezen aszalványok iránt felkeltette, hamar futottak is jobbra-balra, kérdeztek itt, kutattak ott, de készlet — hiába — elő nem adódott; akik pedig hamarosan berendezkedni igyekeztek erre, azok részint elkészték, részint hirtelenében nem tudnak már a szükséges kellékekhez hozzájutni és így csak kis arányokban dolgozhatnak.

Ime a tanulság: Aszalt gyümölcsből és zsege veteményből mindig sokat, háboruban pedig bármennyit szükségünk és fel tudunk használni; hogy ezt az utóbbi fontos ellátást teljesíthessük, békes időben be kell rendezkedni minél több helyen és pedig háziiparszerűleg ilyenek készítésére. A készítményeket központosan, akár kereskedelmi, akár szövetkezeti szervezettel el lehet adni és ha másként nem megy, a katonaság, kórházak és nagy ellátó intézmények, kell hogy azokat felhasználhassák és fel is használják már csak azért is, hogy háboru esetére a megfelelő készletek meg legyenek.

Hogy miért tartom különösen a háziipar körébe utalandónak az aszalványok készítését, annak részletes indoklásával ez alkalommal részint tér hiányában, részint pedig azért nem kívánok foglalkozni, mert hiszen most csak a gondolat aktuális, ellenben a megoldás módjait még nem tudjuk. Egyébként pedig kézen fekvő dolog, hogy az ilyen, aránylag hosszabb időt és ellenőrzést kívánó munka olcsóbban végezhető ott, ahol a hozzávaló anyag és munkáskéz már megvan; de meg kétségtelenül gazdaságosabb a nagy súlyú nyersanyag elszállítása helyett — ami vasuti közlekedési okokból sem előnyös — a sokkal kisebb, néha alig $\frac{1}{6}$ — $\frac{1}{10}$ súlyú és térfogatu kész aszalványt szállítani el.

Ha a háboru ütötte sebek hegedni kezdenek, ha a nagy küzdelmek útjait jelölő romok eltakarodnak, az életnek minden ponton fokozottabb lüktetéssel kell folytatódnia. Legyünk résen: és ha most egyes esetekben be is kell érnünk egyszerűen a tapasztalatok gyűjtésének munkájával, rövidesen eljön az idő, amikor minden erőnk legjavát és legteljesebb munkabírását állíthatjuk a megvalósítás munkájába, hogy mielőbb pótoljuk azt, amit jó lett volna már eddig is elvégez-

nünk. A nem tudatosan történt, a legfeljebb csak kár, de ha tudatosan tovább történnék, az már hiba, sőt bűn volna.

Dr. György István. (K—1.)

Gazdasági gépek a tavaszi munkához.

A magyar gazdákra nehéz feladat vár az idei munkaévben. A míg földmívelőosztályuk legjava övétől távol küzd és öntja vérért hazájáért és otthonáért, addig az itthonlevőknek kell a hadbavomultak helyett is a földeknek minél jobb megműveléséről és termőerejének teljes kihasználásáról gondoskodniok, mert ha ezt nem tennék, akkor még győzelmes háboru után is inséges szomorú napok következnek országunkra. Ha kiscgazdánk eddig nem használták ki azokat az eszközöket, amelyeknek segítségével a munkát gyorsabban, olcsóbban és jobban lehet elvégezni, most a háboru szülte viszonyok kell, hogy kényszerítsék őket ilyen gazdasági gépek alkalmazására.

A tavaszi szántás-vetés munkájától már alig választ el 8—10 hét és az előrelátó gazdának már most kell arra gondolnia, hogy a változott viszonyok között — kevesebb emberi segítség és esetleg kisebb igaerő mellett — milyen gazdasági gépeket szerezzen be, mert most az ipari munkások hiánya miatt a gépgyártás is kisebb és a szállítás is lassabban történik. A vaskéken, az ezekre alkalmazható és a tavaszi szántásnál nagyon jól bevált két- vagy háromvasu eketeszteken, a többvasu ekéken, a vasboronákon és a különféle fajtájú kultivátorokon kívül itt különösen a vetőgépre akarjuk kiscgazdánk figyelmét felhívni.

Mindenki tudja, hogy a kézzel való jó vetés bizonyos ügyességet és gyakorlottságot követel. A legjobb gazda kézi vetése sem lesz azonban soha olyan szép egyenletes kelésű, mint a gépvetés, mert a gép a magvakat egyenlő mélységben és távolságban rakja le a földbe. Amde azok, akik eddig a kisbirtokon a vetést kézzel végezték, most legnagyobb részét mással vannak elfoglalva — az ellenség közé szórják fegyvereikből a vasmagot; az itthonlevő hozzáértő férfiak pedig alig lesznek képesek kézzel elvetni mindazoknak a gabonáját, akik erre rászorulnának. — Egy vetőgéppel — annak nagysága szerint — naponként 6—12 kat holdat lehet bevetni és így egy ilyen géppel a vetést több kisbirtokos is jól és megerőltetés nélkül elvégezheti, különösen, ha a vontatáshoz szükséges igaerőt is közösen állítják össze.

Egy másik igen fontos körülmény is rendkívül hasznossá teszi a mai viszonyok között a vetőgépet. Az, hogy vele a vetőmagnak kb. 20—25 százalékát lehet megtakarítani, anélkül, hogy a kékelt gabona ritkább lenne. A kézi vetésnél ugyanis sok mag veszendőbe, mert nem oda jut, ahová akarjuk. A magtakaró borona egyenlőtlenül fedi a magvakat és így azok csirázása, kelése és növése, de sőt még érése is egyenlőtlen, míg ezzel szemben a géppel vetett mag mind egyenlően kedvező csirázási és fejlődési viszonyok közé jut, tehát kisebb mennyiségben vetve is sebb termést ígér. Ha az így megtakarított mennyiséget kal. holdankint csak 15—20 kg-ra tesszük,

Hofherr—Schrantz és Clayton—Shuttleworth Részvénytársaság gépgyár

3023

Erdélyrészi képvisellete, állandó nagy raktára

Babós és Társai vasnagykereskedésében Kolozsvárt, Deák Ferenc-utca 21.

ez a mai gabonaárak mellett számottevő összeget jelent, úgy, hogy kellő kihasználásnál a gép beszerzési ára e megtakarításból már az első évben kifizetődik.

Szövetkezeteinknek, valamint a gazdaság és olvasóköröknek vezetői nagy szolgálatot tesznek különösen a kisbirtokosoknak, ha a gépek használata által elérhető eredményekről őket felvilágosítják, közös gépek beszerzésére buzdítják és a beszerzésnél segítségükre vannak; erre a mostani téli időszak, a mikor a kisgazdák között sűrűbb az érintkezés, leginkább alkalmas.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

A háborús gazdálkodás és a tanítók.

Ghillány Imre báró földművelésügyi miniszter rendeletben szólította fel az ország minden polgárát, elsősorban a gazdaságközönséget, hogy takarékoskodjanak az élelmiszerekkel, mert a külföldi behozatalra nem számíthatnak. És bár ellenségeink csalódnak abban a számításban, hogy kiéhezhetnek bennünket, mert minélünk van annyi, amennyire szükségünk van, az okos előrejelzés mégis gazdálkodást parancsol. Az údvös rendeletet dr. Jankovich Béla kultuszminiszter a Néptanítók Lapja útján ismerteti a tanítókkal, akiknek növendékeikre és szüleikre való hatásától, fölvilágosító és oktató munkájától kollégája szándékainak hathatós támogatását várja.

A cselédkönyv visszatartása. Felmerült esetből kifolyólag elvi jelentőségű határozatban mondotta ki a földművelésügyi miniszter, hogy a jogtalanul távozott gazdasági cseléd terhére megállapított károkvetelés nem érinti a cselédnek azt a jogát, hogy visszatartott cselédkönyvének, vagy megszolgált bérének kiszolgáltatása iránt külön eljárást indítson.

Marhalevél ellenőrzése. Br. Ghillány Imre földművelésügyi miniszter rendeletet adott ki a törvényhatóságokhoz, amelyben utasítja őket, hogy a katonai célokra megvásárolt állatok marhaleveleit vonják be. Tudomására jutott ugyanis a miniszternek, hogy a katonai célra megvásárolt lovak marhaleveleit sok helyen nem vonták be és így azok ma is a volt birtokosoknak tulajdonában vannak. — Minthogy ilyen eljárás mellett nemcsak számos visszaélésre nyílik alkalom, de az államkincstár is károsodik, szigorú intézkedést rendelt el a miniszter, hogy a katonai célokra megvásárolt lovak be nem vont marhalevelei a községi előljáróságok által pótlólag bevonassanak és átvizsgálás és megsemmisítés végett az elsőfokú hatóságnak beszolgáltatassák.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Kosutány Tamás.

Kosutány Tamás, az országos kémiai intézet tudós professzor-igazgatója kedden hajnalban hunyta örök álmra szemét. A tudós professzor egy emberöltőn át szolgált a magyar mezőgazdaságot s vivott szellemi fegyverzetével titáni harcokat külföldi tudóstársaival a magyar termények védelméért. A tokaji borról, a magyar buza sikértartalmáról, a magyar sörárpáról külföldön tudatosan terjesztett rossz hírek élő cáfolója volt Kosutány professzor. Évek hosszú során gyűjtött adatai előtt az ő tudományos kísérleteinek, vegyvizsgálatainak kalapot

emeltek külföldi tudós társai. A magyar liszt külföldön elvesztett jó hírre ve visszazszerzéséért egy évtizedig kísérletezett, vegyelemezett Kosutány, a magyar liszt nyújthatóságáról az ő adatai föltűnést keltettek Németországban s a berlini országos kémiai intézetben nemzetközi zsűri felügyelete mellett pár évvel ezelőtt akarta sűtőprózával igazolni ország-világ előtt, hogy nincsen párja e világon a magyar búzából örölt lisztnek. A próbát nem tartották meg, de Kosutány dr. egy évtizedes vizsgálatainak megcáfolhatatlan adataival állott elő, vaskos kötetben csépelve le egy román tudósnak a magyar lisztről Európaszerte kűrtölt hamis állításait.

Dr. Kosutány Tamást 67 éves korában ragadta el a hálál rendkívül munkás és hatásában jelentős pályá befutása után. Életének vezető gondolatát, hogy a magyar gabonatermelés a magyar lisztiparon át minél inkább érvényesüljön és értékesüljön, leginkább a »Magyar exportmalmok 1911. évi termékeinek vizsgálata« című munkájában szolgáltatta.

Nyírlugoson (Szabolcsmegye) született 1848 március 7-én, ahol atyja Károlyi György gróf gazdatisztje volt. Tanulmányait a szatmári főgimnáziumban végezvén, a kecskethelyi országos gazdasági felsőbb tanintézetre ment, melynek sikeres elvégzése után mint egyéves önkéntes Budapesten szolgált. Ez idő alatt az egyetemi kémiai laboratóriumban tisztán kémiai tanulmányokkal foglalkozva, 1870 őszén állami ösztöndíjjal a haller egyetemre ment, hol főleg a kémiát és az agrikulturnémiát tanulmányozta. Azonul teljesen ennek szentelte magát. Az 1871. év őszén a magyaróvári felsőbb gazdasági tanintézetbe neveztek ki segédtanárnak, itt lett azután rendkívüli és később rendes tanár. Kosutány élénk irodalmi tevékenységet fejtett ki szakmájában, számos megjelent cikkén és tanulmányán kívül főbb művei: A bonászaú vegytan alaponvala, Magyarország jellemzőbb dohányainak kémiai és növényélettani vizsgálata, A trágyázás alapelvei (Cserhádi Sándorral együtt írta), A gazdasági szeszgyártás kézikönyve (Lázár Pállal), Takarmányozástani (Cselkó Istvánnal), Magyar exportmalmok 1911. évi termékeinek vizsgálata stb. Külföldön ismételve hosszabb tanulmányutat tett, melyek eredményéről szóló jelentései a Közgazdasági Értesítőben, a Szesztermelők Lapjában s külön füzetek alakjában is megjelentek. Több ízben tartott előadást Budapesten a Természettudományi Társulatban, az Országos Gazdasági Egyesületben, a Szesztermelők Egyesületében. A Magyar Tudományos Akadémia 1894-ben levelező tagjává választotta s ott »Adatok a növényi fehérje képződéséhez« című értekezésével foglalt széket. Német nyelven is számos értekezést írt. 1883 óta szerkesztette Cserhádi Sándorral a Mezőgazdasági Szemle című havi folyóiratot. 1884 óta vezette a magyaróvári akadémiaival kapcsolatos mezőgazdasági vegy-kísérleti állomást és vezetője volt az akadémia meteorológiai állomásának. Legutóbb a magyar királyi országos kémiai intézet igazgatója volt. A király pár évvel ezelőtt udvari tanácsossá nevezte ki.

— **Az új kolozsvári borvizsgáló bizottság.** A m. kir. földművelésügyi miniszter az 1908. évi XLVII. t.-cikk 52. §-a értelmében Kolozsvárról alakított borvizsgáló szakértő bizottság elnökévé gróf Béli Ákost, a bizottság tagjaivá pedig báró Jósika Gábor es. és kir. kamarást, gróf Lázár Istvánt, dr. Szentkirályi Ákos kir.

tanácsost, nyug. kir. gazdasági akadémiai igazgatót, Tokaji Lászlót, az erdélyi gazdasági egyesület titkárát és Weisz Józsefet, az erdélyi pinceegylet igazgatóját nevezte ki.

— **Kitüntetett gazdasági tudósítók.** A földművelésügyi miniszter Kovách Géza (Abauj-Torna vm.), Szász József (Alsó-Fehér vm.), dr. Falcione Nándor (Bács-Bodrog vm.), Bácsmegyei Rezső (Baranya vm.), Mátray Gyula (Bars vm.), Ritsék János (Békés vm.), dr. Reznek Mihály (Brassó vm.), Simonyi Lajos (Esztergom vm.), Grünfeld Ignác (Fehér vm.), Krausz János (Gömör vm.) és Petrus János Jenő (Hajdu vm.) gazdasági tudósítóknak számos éven át kifejtett buzgó működésükért »Elismerő oklevelet« adományozott.

— **A magyarországi szövetkezetek szövetségének** igazgató tanácsa és végrehajtó bizottsága Bernát István ügyvezető-alelnök vezetése alatt tartott ülésén elfogadta dr. Schandl Károly titkárnak javaslatát, mely a szövetkezeti rétegeknek a háboruban való részvételét feltűntető adatgyűjtésre vonatkozik. Korányi Frigyes báró és Balogh Elemér pártoló hozzászólása után határozatba ment, hogy az összes szövetkezetekhez intézendő kérdőpontokat a központtal egyetértve állapítja meg a szövetség. Dr. Horváth János igazgató bemutatta a pénzügyminiszter leiratát, mely a szövetkezetek adóügyének méltányos rendezését helyezi kilátásba. A szövetség feliratot intézett a honvédelmi miniszterhez a hadseregnek a szövetkezetek útján való áru- és terményellátása iránt. Majd bemutatta az igazgató a Magyar Szövetkezeti Könyvtár új kötetét, mely a tej-, a biztosító- és a földbérleti szövetkezetekről szól és egyben jelentést tett az irodalmi osztály serény munkásságáról. A tejszövetkezetek reformjával kapcsolatban Seidl Ambrus és Poroszkay Béla felszólalása után kimondotta a tanács, hogy a külföldön bevált példák alapján indítja meg a reformot. Végül jelentést tett a titkár, hogy a kivándorlási tanács elfogadta és pártolólag terjesztette a belügyminiszter elé a szövetségnek az O. M. G. E. és a Magyar Gazdaszövetség által is pártolt azt az előterjesztését, hogy a kivándorlási hajójegyek közvetítésével a szövetkezetek bizassanak meg egy létesítendő központi iroda révén, úgy, hogy ekként nem csak a visszaélések szűnjenek meg, hanem a jelentkező jövedelmek fedezetet nyújtanának a visszavándorlás propagandájára is.

— **Gazdatisztek gyűlése.** A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Orsz. Egyesülete Nick Ede udvari tanácsos elnökelete alatt látogatott igazgató-választmányi ülést tartott, amelynek előadója Fabricius Endre titkárnak katonai szolgáltra történt bevonulása következtében Jesszenszky Pál kir. tanácsos, igazgató volt. Előterjesztése alapján a választmány felvett 19 új tagot, majd elparentálta Seiligmann Kelemen, az Egyesület egyik legregibb, buzgó tagját és Rodiczky Jenőt, a magyar mezőgazdasági szakirodalom kiváló halottját. Ezután a pénztári jelentést vették tudomásul, majd a segély iránti kérényeket tárgyalták. A választmány négy gazdatiszti özeveg részére segélyt folyósított. A folyó ügyek során a hadbavonult gazdatisztek illetményei tárgyában foglalt állást a választmány. A gazdatiszti jogviszonyt szabályozó törvény ugyanis nem intézkedik háboru esetre a gazdatiszti javadalmazásról. A választmány a kölcsönös méltányosság el-

vét szem előtt tartva, az O. M. G. E.-vel és a Magyar Gazdaszövetséggel karöltve a földművelésügyi minisztert kéri fel ennek a kérdésnek rendeltileg való szabályozására. A választmányi ülés után a Mezőgazdasággal és Erdészettel foglalkozók Nyugdíjintézete tartott ülést, amelynek tárgyat néhány személyi ügy elintézése után a pénzügyi jelentés előterjesztése és tudomásul vétele képezte. A jelentés szerint a nyugdíjintézet vagyona állandó emelkedésben van és ma már meghaladja az 1.200.000 koronát.

— **A fogatok és fogatcs járóművek váltságdíja.** Az O. M. G. E. a fogatok és fogatos járóművek katonai váltságdíjának késedelmes kiutalása tárgyában terjedelmes emlékiratot intézett a földművelésügyi kormányhoz, amelyben kifejti, hogy a gazdaközönségre nehezedő és hazafias áldozatkészséggel viselt teher lehetőleg arányosan és a helyi viszonyok gondos figyelembevételével osztassék meg az egyes gazdálkodók között. Még pedig olyan formán, hogy a folyó évi halaszthatatlan gazdasági munkálatok zavartalan fogantatásához szükséges igaerő lehetőleg mindenütt a gazdálkodók birtokában hagyassék és hogy talpalatnyi olyan földet se kelljen munkaerő hiányában paragon hevertetni, amely a közélélmzés javára gondos beosztással és előrelátással hasznosítható. E mellett nyomatékosan sürgeti az O. M. G. E. emlékirata a már lefoglalt fogatok eddigi bérének, illetve váltságdíjának az egész ország területén egyöntetűleg, készpénzben való haladéktalan kiutalását.

— **Méhészetünk fejlesztése.** Az Országos Magyar Méhészeti Egyesület közgyűlése elé terjesztett jelentésében megállapítja, hogy a méhlegelő javítása érdekében a földművelésügyi miniszter támogatása folytán az egyesület a lefolyt évben is nagyobb mennyiségű mézelő-fát és bokrót osztott ki, de ezeknek az őszi szétküldését megakadályozta a háborús állapot. Megkezdte az országos egyesület a múlt évben a magyar méh nemesítésének rendkívül nagyfontosságú munkáját. A Budapesten szervezett méhnemesítőtelepen immár mintegy harminc vidék méhe van képviselve. Bár ennek a munkának számos anyagi akadálya merül föl, mégis remény van a sikeres elvégzésre. Nagy tevékenységet fejtett ki az egyesület a lefolyt évben a mézfogyasztás fokozása, a méz védelme és értékesítése ügyében. A mézfogyasztás fokozására szolgál első sorban a pozsonyi méhészeti kiállítással kapcsolatban a magyar, német és osztrák méhészek 59-ik vándorgyűlése, de ezt már megzavarta a háboru kitörése. Fölvetta az egyesület a harcot az ellen a téves, legtöbbször pedig rosszakaratú külföldi felfogás ellen, hogy a magyar méz általában hamisított. Így például a bécsi os. és kir. vegyvizsgáló állomás ítéletével szemben, amely a liszta fűmész-tulajok nádeukor tartalma miatt nádeukorral hamisítottak mondotta, sikerrel foglalt állást. Elhatározta az elnökség, hogy a magyar mézfajták összetételét tudományos pontossággal megállapíttatja. Szilassy Zoltánnak, az egyesület ügyvezető alelnökének sikerült e célra megnyernie dr. Weiser Istvánt, a m. kir. állat-életani kísérleti állomás fővegyészét. A mézminálék megszerzése már megkezdődött. Az értékesítésre vonatkozóan az egyesület gondoskodott arról, hogy állandó és mindig megbízható vásárlói le-

gyenek a készleteknek. Végül köszönetet mond az egyesület báró Ghillány Imre földművelésügyi miniszternek, aki a lefolyt esztendőben hathatósan támogatta a magyar méhészet ügyét.

— **Magyarország 1914. évi bortermése.** A Budapesti Levelező jelenti: Hivatalos adatok szerint az 1914. évben a szorosabb értelemben vett Magyarországon (Horvát-Szlavonországok nélkül) mindössze csak 2.206.000 hektoliter must termelt. Ez 1.110.000 hektoliterrel kevesebb még az előző évben termet mustnál is, pedig az 1913-ik évi termés mennyisége is jóval alatta maradt az átlagos termésnek. Az utolsó évek szüreti eredményeit tekintve megállapítható, hogy az 1900. év óta, vagyis már tizennégy éve nem termelt az országban olyan kevés bor, mint a múlt évben. Másrészt azonban az új borok minősége általában igen jó és magasan felette áll az előző éviéknél. Ilyen körülmények között és normális viszonyok mellett a borkeresletnek nagyon élénknek és a boráraknak magasaknak kellene lenniök, mégis az látható, hogy az ideai borüzlet még mindig nem tudott kialakulni, aminek az oka a kedvezőtlen pénzügyi viszonyokban s a háboru folytán előállott vasuti forgalmi akadályokban rejlik. Azok a termelők, akik nagyon rá voltak szorulva, már eladták boraikat, habár olcsó áron is, a termelők nagy része azonban erősen bizakodik a borárak emelkedésében, amire a borkészletek csekélyisége mellett lehet is számítani.

— **A baromfitenyésztés és a háboru.** A földművelésügyi miniszter hivatkozással a háborus viszonyokra, amelyek az állami gazdálkodásban a legszélsőbb taktikaköszöngyökre intenek, értesítette a Baromfitenyésztők Országos Egyesületét, hogy lehetetlenné vált a baromfi-tenyésztésnek az elmúlt évekhez hasonló nagyarányú támogatása. Ehhez képes a földművelésügyi miniszter kénytelen ugy a cserebaromfi kiosztást, mint a nemesvérű baromfitörzseknek ingyenesen való kiosztását a további intézkedésig megszüntetni. Egyben kilátásba helyezte a földművelésügyi miniszter, hogy a békés állapotok bekövetkezése után lehetőleg azon lesz, hogy a most elmaradt kiosztás részben legalább pótolassék s így a tenyésztők befektetésüknek és fáradságuknak jutalmát vehessék. A Baromfitenyésztők Országos Egyesülete ebben a helyzetben figyelmezteti a tenyésztő közönséget, hogy a megfogalkozott és az egyre gyérülő baromfiállomány okvetlenül pótlendő lévén, helyesen teszik, ha kiválóbb egyedeket későbbi értékesítésre visszatartják.

— **Az Országos Halászati Egyesület** több lelkes tagja nagyobb mennyiségű élő pontyot adományozott a budapesti és vidéki kórházaknak, hogy az azokban ápolat sebesült katonák halálukal kaphassanak. A halászok adományából 30 kórházban kerekszámban 10.000 sebesült részesült a karácsonyi halban.

— **Az októberi borforgalom.** A m. kir. központi statisztikai hivatal kimutatása

szerint a borforgalom októberben a következőleg alakult: Borbehozatalunk október havában kitett 42,783 q-t a tavalyi 58,425 q-val szemben, vagyis behozatalunk 28 százalékkal csökkent, borkivitelünk pedig az idén 73,324 q-ra szállott alá. E téren tehát a csökkenés közel jár az 58 százalékhöz. A kivitel csökkenése nemcsak a háboru okozta fogyasztás kevesebedésének, hanem annak is tulajdonítható, hogy nálunk a szüret igen gyenge volt és a szállítás is nagyon meg volt nehezítve.

— **Ragadós állatbetegségek.** A lefolyt héten lényegesen csökkent a ragadós száj- és körömfájás, ezzel szemben számbavehetőleg emelkedett a sertéspestis, a többi ragadós állatbetegségeknek nincs számbavehető változás.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ
TOKAJI LÁSZLÓ

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-TULAJDONA

Keresek megvételre

használt, de jó karban levő
kéveköttő

„Mac-Cormick” vagy
„New-Centuri”

aratógépet

Cim a kiadóhivatalban. 3160

— A MAGYAR — JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

— (Jokai-u. 2. sz. I. emelet.) —

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

H A Z A K R A

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGZSÓBB KÖLCSÖNÖKET NYUJT

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
bizalmi férfial adnak véleményt.

A KÉPVISELŐSÉG ELFOGAD

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

Gazdatiszt
 ki Romániában és honn 24 év óta
 legtöbbet miní önálló gazda műkö-
 dött, a gazdaság minden teendőjét
 érti, szeszgyárat is önállóan vezet,
folyó évi április hó 15.-én
 — mert akkor jelenlegi állását el-
 hagyja — más állást keres. Címe:
Kovács Sándor, Küküllőszéplak.

SZALMAPRÉST
 bérbe keres,
 részletes leírást, méreteket,
 munkaképességet, feltétele-
 ket kér DRÁSSÓI uradalom.
Posta: Koncza

3159

Eladó
 1, 2 és 3 éves Szimenthali
tenyészbikák.
 Áruk 1 K és 1 K 10 fillér kgr.-ként
 elősúlyban. Megtekinthetők:
László László gazdaságában, **Nagy-
 iklódon.** (Szolnok-Doboka megye)

3157

4 ALFOLYÓ
 27 ELSŐRENDE KITEVÉS

PEEF
 PORCELLÁN-EMAIL-FESTÉK

mázoláshoz teljesen készen
 vakolatra
 fára és vasra.
 Törvélyvédve 10041 sz. a.

LUZT EDE ÉS TÁRSÁ
 FESTÉKGYÁRAK BUDAPEST, VII
 Telefonszám 64.33. ÓRNÁSY-UTCA 4.

3010 I.

Gazdák Biztosító Szövetkezete
 Alakult 1900-ban. Alakult 1900-ban.
Vezérképviselő: Kolozsvár, Deák Ferencz-u. 35.

Biztosításokat elfogad tűz és jékkár ellen, ugyszintén az ember-
 életére a legkülönbözőbb módzatok szerint, előnyös feltételek mellett.
 Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban réze-
 sülnék.

A lefolyt 12 év alatt a tagok hétszer részesültek az üzletfeles-
 géből. Kormányhatározat értelmében díjviszatértésben.

Biztosítási ajánlatok bejuttatók közvetlenül az igazgatósághoz,
 vagy az ország minden egyes helyén működő képviselők közvetítésé-
 vel. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készsége-
 l szolgál az igazgatóság.

Alapítványok kormány hozzájárulásával	2,527.980.— K
Tartalékok	3,357.603.—
Biztosított tagjainak fennállása óta fizetett tűzkárokból	10,740.000.—
jékkárokból	5,042.000.—
Biztosított érték tűzben 1912. évben	860.090.000.—
jégen 1912. évben	63 000.000.—
Életüzlet állománya	15,240 080 —

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a

GONDVISELÉS» Országos Központi Segélyző Társulat

utján 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások,
 valamint havi befizetések ellenében 1000 koronáig terjedhető, leány-
 kiházasítási (önálló itási) segélybiztosítások eszközöltenek. Legelőnyö-
 sebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden községben önálló helyi-
 csoportok szervezhetők jótékony célú működéssel. Tájékoztatót kész-
 séggel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX. Erkel-
 utca 20. sz. 3012

Hirdetések felvételnek.

Magyar erdélyi fajta ökröknőket 1-4 éves korig, igás-ökröket,
 és 4-6 éves hival-ökröket **sürgősen**

keresünk megvételre.

Ajánlatokat kor, súly es ár megjelö-
 lésével (legalább 10 darabot kitevő
 mennyiségről) kérünk az

Erdélyi Gazda Társaság

Kolozsvár cimen — küldeni.

3035

Vetőmagnak alkalmas
TENGERIBŐL, ÁRPÁBÓL
ÉS ZABBÓL

mintázott ajánlatokat kér az

3156

Erdélyi Gazda Társaság
Kolozsvár, Attila-utca 10. szám a.